

סוכה פרק ראשון סוכה

(א) אהלֹת פ"ג מ"ז [נדב] כ"ו, (ב) [י"ל דמק], (ג) גילה ל: שנת כב. מה. [מוספתא פ"א ה"ד], (ד) נ"י אשכולות של ענבים שכן כמותן עם ומורה. ערוך, (ה) [ע"כ ש"ך ל"ך ט"ז], (ו) [שפירא. רש"א].

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה הכי דמי וד"ה שמה"ח ד"ה כשרה הד"ס:

מוסף רש"י

טבח על טבח ברום טבח. אהל קטן שהוא טבח אורך וטבח רוחב ורום חללו טבח, מביא את הטומאה. אם בית מן המט בלד זה וכלי בלד זה הוא טמא כלי ממת אהל המט (נדב כ"ו). והוציץ בפני הטומאה. אם טומאה תחתיו וכלי על גבו הכלי טהור, והכי נקט על כוס טפת דלי היה חלל רומן פחות משפח הוא טומאה רגועה ונגדו למעלה עד לרקיע טמא כדמרינן כהטור והרענן (חולין קטו). ולענין אהוי טומאה נמי לא מיימי דללו אהל הוא (נדב ט"ו). סיככה כהלכתא. לטובה (שבת מה.). ועטרה. יפה (שבת כב.). בקרמין. פירשה פירשה של צבעים שקורין אונגריין (שבת כב.). ובסודיין המצויירין. לניס של פשתן (ביצה ג.). אפרסקין. פירסקיין (שבת מה.).

רבינו הגנאל

כיון ששינוי העליונה כשרה והתחתונה פסולה, אמרי וכמה היא בין סוכה לסוכה, כמה היא חלל בין סוכה לסוכה ותהיה התחתונה פסולה. אמר רב הונא טפח, שכן מצינו באהלי טומאה טפח. רב חסדא אמר ד' טפחים, שלא מצינו מקום פחות מר' טפחים. ושמואל אמר כ' טפחים, כהכשרה, כלומר אין התחתונה פסולה עד שיהיה בעליונה הפשר סוכה. ודייקין מרבי ר' יהודה דתני [אם] אין דירורין בעליונה התחתונה כשרה, ואוקמנא בשיניה ראויה לדירה, מכלל דתנא קמא סבר אע"פ שאין העליונה ראויה לדירה כשרה, קשיא לשמואל. וישנן אין [דאריה] לדירה מרווחת, אבל ראויה לדירה על

(ב) הכי דמי כגון שהסחונה לטה מרובה מהמטה והעליונה חמטה מרובה מלטה וקיימי תרוייהו בתוך כ' עליונה כשרה והסחונה פסולה הכי דמי כגון דסרוייהו לטתן מרובה מהמטן וקיימא עליונה בתוך כ' פשיטא חסחונה כשרה ועליונה פסולה איצטריכא ליה מ"ד

ניגור דילמא מנטרף סכך פסול כו'. ול"ג בהא סיומא וכגון דקיימא עליונה כו'. ופירושו שמהין כשרות ד"ד כגון שהתחתונה חמטה מרובה דסכך דידה כמאן דלימיה הוא דתרוייהו מתכשרן בסכך העליון והוא דקיימא עליונה בתוך כ' לארץ דהוי סכך כשר אף להכשיר תחתונה: **שמהין פסולות כו' וקיימא עליונה למעלה מר'.** לגגה של תחתונה שהיא קרקעיתה של עליונה: **חסחונה כשרה ועליונה פסולה ה"ד כגון שהסחונה לטה מרובה כו'.** דסכך של עליונה לאו סכך הוא ולא מיפסלה תחתונה משום סוכה תחת סוכה ועליונה פסולה משום דחמטה מרובה מלטה וכגון דקיימי תרוייהו בתוך כ' לארץ דלי עליונה למעלה מעשרים אף תחתונה פסולה משום דמנטרף סכך פסול צדיי כשר משום דסכך למעלה מעשרים פסולה אבל כי קאי בתוך כ' ליעטרף ובלנד שלא יהא לטה מרובה מהמטה דתפסיל תחתונה משום סוכה תחת סוכה: **ה"ד דחסחונה פסולה.** משום סוכה תחת סוכה: **וקיימא עליונה בתוך כ'.** לגגה של תחתונה דהוא קרקעיתה דעליונה: **פשיטא.** דכי חד מנייהו חמטה מרובה לאו סוכה תחת סוכה היא ומאי אשמעינן רבי ירמיה: **חסחונה כשרה ועליונה פסולה איצטריכא ליה.** כדקיימא עליונה בתוך כ': **מ"ד ניגור.** למיפסל תחתונה משום זמנין דקיימא עליונה למעלה דלא מסיק אדעתיה למימש תחתונה משום לירוף פסול עם כשר ומדחוי לעליון חמטה מרובה סבר כמאן דלימיה הוא ולא פסיל לתחתונה קמ"ל דלא גורינן הא אטו הא: **וכמה היא.** הפסק בין סכך לסכך

ותפסול תחתונה משום סוכה תחת סוכה דלא נימא חד סוכה הוא: **עפח.** אכל צליר מטפח חד סככה הוא: **טפח על עפח ברום טפח מציא אם הטומאה והוצץ צפני הטומאה.** הלכה למשה מסיני הוא אכל פחות מטפח לא מציא ולא חוצץ לא מציא את הטומאה [אם] טומאה תחת ראשו אחד וכלים תחת ראשו שני והיא קורה ארוכה ורחבה טפח וראויה להציא טומאה לא מיימי משום דליכא רום הפסק טפח מננו ולקרקע ולא חוצץ אם יש כלי על גבה כנגד הטומאה אפילו עד לרקיע טמא דטומאה רגועה שאין לה אהל טפח צוקעת ועולה: **שלא מלינו מקום חסוב.** להיות רשות לענמו לא כרמלית ולא רה"י פחות מרצעה כדלמר ציציאות השנת (דף יא.). והכל נמי לאו רשות לענמו היא לאקרוי סוכה תחת סוכה: **כהכשרה כך פסולה.** משום שמי סוכות פסלה קרא וכי לית בה צעליונה הכשר סוכה לאו סוכה היא ולא פסלה: **אי נימא דירורין ממש.** שאין זה אדם: **אטו דירורין גרמי.** מכל מקום סוכה תחת סוכה היא: **אלא לאו שאינה ראויה לדירה והכי דמי דלא גבוה ו' מלל דס"ק כו'.** וקשיא לשמואל מדרבנן: **כי אסא רב דימי אמר אמרי צמערבא.** האי אין ראויה לדירה דקאמר ר' יהודה לאו בשאין גבוה קאמר דא"כ לת"ק נמי כשרה אלא כשאין צריאה וחוקה לקבל כסמות וכריס של עליונה ולישן תחתונה כשרה מהאי טעמא דשמואל דהכשרה כך פסולה וכיון דעליונה לא חויא למידר בה שהרי אין תחתונה מקבלתה לא פסלה: **ופרכינן מכלל דס"ק סבר כו'.** סוף סוף שמע מינה דרבנן לית להו דשמואל והוא הדין לשאינה גבוהה כו': ומשני איכא צינייהו כו'. דרבנן סברי כיון דיכולה לקבל צדוחק שם סוכה על העליונה ומיפסלה התחתונה ורבי יהודה סבר כיון דליכא תשמישא להדיא לאו שם סוכה עלה דעליונה: **ברתנ"י הנשר.** שלא יהו עליון וקיסמין נושרין על שלחנו וסדין דבר המקבל תחתונה ורבי יהודה סבר כיון דליכא תשמישא להדיא לאו שם סוכה עלה **או שפירם על גבי קינוף.** כלומר או אפילו לא פירסו מפני הנשר אלא לנוי על מטתו: **על גבי קינוף.** הן ד' קונדיסין לד' רגלי המטה וגבוהין ומיני כלונסות מזה לזה על גביהן ופורס עליהן סדין ומרחיקן מן הסכך דהשתא לא משום מסכך דבדר המקבל טומאה מיפסלה דהא לאו לסוכי שטחם התם: **פסולה.** משום דלינו יושב צוכה דאהל מפסיק ציניהם: **אכל פורס הוא על גבי נקליטי המטה.** שאין אלא שנים והן יושאין בצמנע מטה אחד למראשומיה ואחד לרגליה ונותנין כלונסא מזה לזה ופורסין עליו סדין והוא משפע לכאן ולכאן ומשום דאין לה גג טפח רחב למעלה לא מיקרי אהל: **גב' ל"ש אלא מפני הנשר.** דשויה סכך להגין הלכך מפסיל משום מקבל טומאה: **אכל לנאוסה.** אין שם סכך עליה וכשירה. וי"מ טעמא דפסולה משום שני סככים ואי אפשר דא"כ לרב חסדא לא מפסיל אלא אם כן מופלג ד' דהא איהו אמר לעיל ארבעה וכיון דמיפלגי ד' תו לא מצי למימר אכל לנאוסה כשרה דהא איהו פסיל לקמן [ע"צ] צנוי סוכה המופלגין ד' מן הסכך משום שני סככים: **צקמין המצויירין.** מעשה אורג כגון צגדי צבעונין שקורין אונגריין: **וצפדיים המצויירין.** שזורתן בולטת כגון מעשה רוקס או מעשה אורג שקורין גלישק"ש: **יטום שמינס.** נותנין צכוסות של זכוכית לנוי:

אמר רב הונא טפח. אע"ג דלקמן פרק הישן (דף כג.): אמרינן חבט רמי הכל לא שייך:

שלא מצינו מקום פחות מר'. היינו לענין רשות היחיד וכרמלית כדפירש צוקנטרס ולענין גובה נמי אשכחן צריש חלון

(עירובין דף עו.). **ליחשז כפתח:** **פירם עליה סדין מפני החמטה.** כתוב צמנע הגאונים הא דקמני פירס עליה סדין מפני חמטה או תחמיה מפני הנשר פסולה היכא דחמטה מרובה מלטה בלא סדין אכל אם יש לטה מרובה מהמטה כשרה ואין הסדין פוסלתה והיינו כמו שפירשתי לעיל דאין מנטרף סכך פסול צדיי סכך כשר כיון דבלא פסול לטה מרובה וכענין זה מפר"ת מפני חמטה שמיצטת את הסכך ומתוך כך היה נעשה חמטה מרובה וכן חמטה מפני הנשר ואם היו עליו נושרין היה חמתו מרובה והסדין מונען מליפול וכיון שהסדין גורס שעל ידו לטמו מרובה מחמתו פסול אכל לפירוש הקונטרס קשה דלמה יפסל מפני שמגין על האדם מפני חמטה ומן הקיסמין מאי שנא מלנאוסה ועוד מלינו לקמן פרק הישן (דף כו.): **צרי יומן צריי אילעי כשהגיעה חמה למרגלותיו עמד ופרס עליו סדין:** עד

לדירה והכי דמי דלא גבוה עשרה מכלל דתנא קמא סבר אע"פ שאינה ראויה לדירה פסולה כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא יאם אין התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה התחתונה כשרה מכלל דתנא קמא סבר אע"פ שאינה ראויה לקבל פסולה איכא בינייהו דיכולה לקבל על ידי הרחק: **ברתנ"י פירם עליה סדין מפני חמטה או תחתיה מפני הנשר או שפירם ע"ג הקינוף פסולה אבל פורס הוא על גבי נקליטי המטה:** **גב' אמר רב חסדא הלא שנו אלא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה פשיטא מפני הנשר תנן מ"ד הוא הדין דאפילו לנאותה והאי דקתני מפני הנשר אורחא דמילתא קתני קמ"ל לימא מסייע ליה סיככה כהלכתה ועיטרה בקרמין ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזין שקדים אפרסקין ורמונים ופרכילי ענבים ועמרות של שבולין יונת שמנים וסלתות אסור להסתפק מהן עד**

כדורעותיו הן חשובין. פירש גאון קינופות ד' עמודין עומדין במטה, ועליהן מלמעלה ד' עמודים ברוחב ופורסין עליהן סדינין, ונקראין בבבל טראמה. נקליטי, שני עמודין עומדין, עשויין כפתח העשוי בפאת המטה שהיא מסגרתה, משני צדדין. אמר רב חסדא זה ששינוי פסולה דרוקא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה. ואיתן לסייעי מהא דתניא, סיככה כהלכתה ועיטרה בקרמין ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזים אפרסקין כו', אסור להסתפק מהן

א א מ"י פ"ג מהלכו
טומאת מת הלכה א'
ב ב ג ב"ב פ"ה מהל'
סוכה הלכה כב סגנ
עשין מג טוש"ע א"ח סי'
מרכט סעף א'
ג ד ה מ"י שם הלכה ז'
סגנ שם טוש"ע א"ח סי'
מרכט סעף יע וסמין
מרכט סעף ד'
ד ו מ"י פ"ו מלכות
סוכה הלכה טו סגנ
שם טוש"ע א"ח סימן
מלכות סעף ב':

לענין רש"י

אוביריין (אוביריין).
בדים מקושטים
בדונמאות צבעוניות.
גלישק"ש
(גנזילישק"ש). קישוטים
ורקמים בולטים.

רבינו הגנאל

ידי הרחק, נד"י טפחים דירה ע"י הרחק היא. וכן אהא דאמרי במערבא כל שאין (העליונה) [תחתונה] יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה. כולי שנויא הא והכא חדא, התם לדירה והכא לקבל, על ידי הרחק. פ"סאן פרס עליה סדין מפני החמטה או תחתיה מפני הנשר. דלא יהיו טרפין דטובה נתירן על המטמנים בעידנא דאבול. או שפורס סדין על גבי הקינופות, שהן ד' קינופות בד' קצות המטה פסולה. אבל פורס הוא על נקליטי המטה, שהן שנים באמצע המטה, כדגריסין בירושלמי רב כבי בשם ר' יוחנן שכן הוא עושה חלל באצילי ידו. כלומר אם הוא מכוסה בסדין ומעמיד שתי זרועותיו, ושתי ידיו עומדות על גופו והסדין עליהן, נמצאו זרועותיו בולטין ועולין מדדין כנקליטי המטה והסדין עליהם. לפיכך על גבי נקליטין כשרה כי כדורעותיו הן חשובין. פירש גאון קינופות ד' עמודין עומדין במטה, ועליהן מלמעלה ד' עמודים ברוחב ופורסין עליהן סדינין, ונקראין בבבל טראמה. נקליטי, שני עמודין עומדין, עשויין כפתח העשוי בפאת המטה שהיא מסגרתה, משני צדדין. אמר רב חסדא זה ששינוי פסולה דרוקא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה. ואיתן לסייעי מהא דתניא, סיככה כהלכתה ועיטרה בקרמין ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזים אפרסקין כו', אסור להסתפק מהן